

Popeleční středa

Popeleční středa získala svůj název podle zvyku znamenat čelo věřících popelem z ratolestí, které byly posvěceny o Květné neděli předchozího roku. Kněží křesťanských církví tím připomínají věřícím, že: *“Prach jsi a v prach se obrátíš.”*

Naši předkové to měli dobře vymyšlené. Po období zvýšené konzumace masa a masných výrobků v rámci zabíjaček, popíjení alkoholu a bujarého veselí v období masopustu bylo potřeba dopřát tělu i duši trochu zklidnění. A to nastalo v době postní před nadcházejícími Velikonocemi. Začátkem čtyřicetidenního půstu je právě Popeleční středa. Tento den by měl být dnem přísného půstu. Tedy žádné maso a jen jedno jídlo za celý den. Odřící by se měl v tento den člověk všech světských radostí. Další dny už se půst tak nehrotí, ale trochu upravit jídelníček i životní styl jistě není na škodu ani v dnešní době.

Popeleční středa nemá pevně stanovené datum. Její určení se odvíjí od Velikonoční neděle, která v letošním roce připadá na 17. 4. Datum Popeleční středy po odečtení 46 dnů vyjde letos na 2. března.

Pozorný čtenář možná zbystří. Ale v úvodu se psalo o čtyřicetidenním půstu! Tato početní hádanka má jednoduché vysvětlení. Neděle se totiž do postní doby nezapočítávají. A těch je v období půstu právě šest.

První se nazývá „černá“, ženy se tuto neděli oblékaly do černých šatů. Následuje „pražná“ neděle, která svůj název získala podle postního jídla zvaného „pražma“. Třetí v pořadí je neděle „kýchavá“. Podle vžitých pověr bude člověk živ ještě tolik let, kolikrát v tuto neděli kýchl. Následuje „družebná“ neděle. Tuto neděli bylo možné trochu porušit půst a mládež se mohla sejít a povесelit. Podle zvyku choďoval ženich v tento den s družbou do domu, kde měl vyhlédnutou nevěstu. Pátá neděle nese název „smrtná“. K tomuto dni patřila tradice „vynášení Smrti“. Jednalo se o figuru zhotovenou ze slámy, oblečenou do ženských šatů a ozdobenou stuhami nebo věncem z vyfouknutých vajíčků. Morenu, Mořenu, ale také Mařenu (jak se této figurě říkalo) pak za vsí vhodili do vody. Poslední neděle nese název „květná“. Připomíná slavný vjezd Krista do Jeruzaléma, při kterém ho lidé vítali zelenými ratolestmi. V tuto neděli přinášejí věřící do kostela větvičky k posvěcení. A protože v tento čas kvetou většinou pouze jívky, rozšířil se název „svěcení kočiček“. Posvěcené ratolesti se doma zasunují za kříže nebo svaté obrázky, kde zůstanou po celý rok. A právě popel z těchto posvěcených ratolestí se používá k pomazání čela věřících o popeleční středě.

Napsala: Mgr. Jitka Nováková